

OLIMPIADA NAȚIONALĂ INTERDISCIPLINARĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA
ROMÂNĂ ȘI RELIGIE

„CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ”

Etapa județeană

13 martie 2022

Clasa a X-a – *Conștiința și demnitatea în viața tinerilor*

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte. Se acordă 10 puncte din oficiu.

Varianta 1

PARTEA I

40 de puncte

Se dă textul:

*Tare sunt singur, Doamne, și pieziș!
Copac pribeag uitat în câmpie,
Cu fruct amar și cu frunziș
Țepos și aspru-n îndârjire vie.*

*Nalt candelabru, strajă de hotare,
Stelele vin și se aprind pe rând
În ramurile-ntinse pe altare –
Și te slujesc; dar, Doamne, până când?*

*Tânjesc ca pasărea ciripitoare
Să se oprească-n drum,
Să cânte-n mine și să zboare
Prin umbra mea de fum.*

*De-a fi-nflorit numai cu focuri sfinte
Și de-a rodi metale doar, pătruns
De grele porunci și-nvățăminte,
Poate că, Doamne, mi-este de ajuns.*

*Aștept crâmpie mici de gingășie,
Cântece mici de vrăbii și lăstun
Să mi se dea și mie,
Ca pomilor de rod cu gustul bun.*

*În rostul meu tu m-ai lăsat uitării
Și mă muncesc din rădăcini și sânger.
Trimite, Doamne, semnul depărtării,
Din când în când, câte un pui de înger,*

*Nu am nectare roze de dulceață,
Nici chiar aroma primei agurizi,
Și prins adânc între vecii și ceață,
Nu-mi stau pe coajă moile omizi.*

*Să bată alb din aripă la lună,
Să-mi dea din nou povața ta mai bună.*

(Tudor Arghezi, *Psalm*)

A. Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre întrebările următoare cu privire la textul dat.

1. Notează o temă literară regăsită în textul citat. **4 puncte**
2. Menționează două motive literare. **4 puncte**
3. Poezia este alcătuită dintr-un lanț metaforic care are la bază comparația subînțeleasă între planul vegetal și cel uman. Comentează semnificația, în plan uman, a celor două metafore „vegetale” („copacul pribeag” și „pomii cu rod”). **4 puncte**
4. Explică, în 40 – 60 de cuvinte, rolul verbelor din a doua și a treia strofă a poemului. **4 puncte**
5. Prezintă, în 40 – 60 de cuvinte, specificul oricăror două mijloace (de punctuație, lexico-semantice, sintactice) în identificarea trăirilor psalmistului în prima strofă. **4 puncte**

B. Scrie un eseu de minimum 200 de cuvinte în care să prezinți relația om - Dumnezeu, valorificând textul dat și experiența personală și culturală. **20 de puncte**

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

- prezentarea viziunii asupra relației om-Dumnezeu; **4 puncte**
- ilustrarea viziunii prezentate cu două secvențe comentate din text; **4 puncte**
- valorificarea a două experiențe personale sau culturale; **6 puncte**
- dezvoltarea unei viziuni originale asupra temei. **6 puncte**

PARTEA a II-a

40 de puncte

Se dă textul:

Domnul, așadar, urca de la Betania spre cetatea Ierusalimului [...] și pe drum flămânzește. Și vede, fiind încă departe, un smochin înfrunzit. Se îndreaptă într-acolo gândind, nădăjduind că va găsi și roade. Dar Îl așteaptă o dezamăgire (de nu adevărea unei aprehensiuni¹, căci nu se putea să nu știe că „nu era timpul smochinelor”). Pomul, într-adevăr, nu-L îmbie decât cu frunze; fructe nu-s și nici că puteau fi. Supărat, ca niciodată, Domnul blestemă pomul: în veac să nu mai facă rod și nimănui să nu-i mai fie de folos! Ceea ce s-a și petrecut, smochinul degrabă uscându-se din rădăcini.

Ce se poate înfățișa mai nedrept, mai nemilos, mai strigător la cer? A oropsi și a usca un biet copac întru totul nevinovat! Nevinovat, desigur, dat fiind că textul însuși recunoaște că „nu era timpul smochinelor”. Dacă nu era timpul venit rodirii, de ce să fi fost osândit smochinul? Raționează cugetul simplu și curat al omului de bun-simț, fie el necredincios ori și credincios. Și cine s-ar cumeta să-i contrazică? Speța apare atât de sobră și de limpede: e o nedreptate, o icnire a mâniei, nu avem cum a o tăgădui, a o camufla.

Se întâmplă însă cu pilda smochinului ceea ce are loc și în alte domenii, în numeroase alte cazuri: faptele sunt judecate pe baza unor premise și principii juste, însă nedeosebitoare de situații diferite prin însăși natura lor și de aceea false. [...]

Pericopa² smochinului se cade a fi supusă unui tratament analog, înțelegând că trebuie interpretată nu după regulile dreptății naturale și valorile axiologiei elementare, ci la nivelul propozițiilor duhovnicești alegorice. Da, nedrept este a-i pretinde smochinului (sau oricărui alt arbore fructifer) roade atunci când nu-i vremea recoltei, dar nedreptatea încetează dacă înțelegem că este, în fapt, vorba de a fi ori nu a fi de folos lui Dumnezeu, de a răspunde ori ba chemării Sale. Nu de smochini și de smochine se face pomenire în parabola aceasta, ci de om [...]; care nu dispune de scuză valabilă spre a-L refuza pe Făcătorul său ori pentru a-I spune: nu am timp sau nu-i acum momentul potrivit. Soroace, date, condiții, clauze, tocmeli sunt lovite de nulitate absolută. Chemării de sus i se poate răspunde numai cu „iată-mă” ori cu „da, Doamne”. [...]

Mereu și în orice clipă este vremea – și acum este – a răspunde „iată-mă” lui Hristos. La acest nivel, pe acest plan, nu se poate judeca potrivit celor de pe tărâmul profan al logicii. [...] Interpretarea alegorică se impune: smochinul nu-i decât simbolul omului în general, iar smochinele sunt faptele sale bune, supunerea sa vrerii lui Dumnezeu, propensiunea (și datorია) sa de a veni în ajutorul aproapelui, de a nu-și precupeți înăscuta puțință: a răspunde în oricare caz, repede și cu sârg, oricărui apel al divinității sau al semenului aflat la ananghie. [...] Zadarnic se apără smochinul fluturând tipicul anotimpurilor! [...]

Nefericitul smochin nu-i altul decât neștiutorul, proceduristul, legalistul, de-sine-stătătorul, formalistul fariseu care se socotește apărat de termene și de strictetea prescripțiilor, care își ajunge sieși și nu are nevoie de milă ori Duh Sfânt, care altădată se îndreptăța fălindu-se că dă zeciuală din chimen, izmă și mărar!

Ce-ar fi putut face, practic, smochinul? Să fi intrat de obidă și rușine în pământ; să se fi strămutat, de ciudă și emoție, în mare; sau mai bine, mult mai bine, să-I fi fost Domnului – prin lăuntrică bunăvoință, strădanie și cutremurare – prilej de minune pozitivă. Există o mică legendă japoneză a cărei citare nu-i nelalocul ei aici: un filosof se plimbă în pădure, se oprește în fața unui arbust și se adresează unei ramuri rostind: vorbește-mi despre Dumnezeu! Creanga, atunci, înflorește. De nu putea să rodească fructe, smochinul ar fi putut măcar înflori. Ori se pleca sfios și nemulțumit de sine. Dar priveliștea aceea a pomului încremenit în cenușiul nerodirii sale, sec, sterp, încăpățânat, credincios neînduplecatei lui scadențe, tare pe situația lui calendaristică, semeț în fariseica lui „dreptate”, netulburat de vreo îndoială, trebuie să fi trezit mânia Domnului nu mai puțin decât forfota vânzătorilor de porumbei și a schimbătorilor de bani în cuprinsul unui lăcaș de sfințenie. [...]

*Dacă Hristos ne face neasemuita cinste de a ni se adresa, răspunsul nostru fulgerător – neoprindu-se la nimic altceva: real, cuminte, sigur – să fie numai „Iată-mă, Doamne!” Răspuns neexaltat, neexagerat, străin de orice imprudență și delir, răspuns calm și sagace³, pentru că știe că realitatea cea mai reală se numește Hristos. Hristos acum și de-a pururi. Hristos „cu timp și fără timp”. Hristos, deținătorul cheilor vieții, Domn al sâmbetei și al timpului. (Nicolae Steinhardt, **Dăruind vei dobândi**)*

¹aprehensiune – teamă vagă, frică nedeslușită (cauzată de eventualitatea apariției unui pericol)

²pericopă – pasaj din Biblie, cu caracter moralizator, citit în cadrul unei slujbe religioase

³sagace – care pricepe ușor și repede ceva; perspicace, ager, pătrunzător

A. Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre întrebările următoare cu privire la textul dat.

1. Menționează doi termeni din câmpul semantic al regnului vegetal. **4 puncte**
2. Notează un motiv pentru care Dumnezeu pedepsește smochinul. **4 puncte**
3. Precizează două atitudini ale omului față de Dumnezeu, așa cum reies din text. **4 puncte**
4. Prezintă modul în care natura îl mărturisește pe Dumnezeu. **4 puncte**
5. Explică, în 50-70 de cuvinte, afirmația: „Nu de smochini și de smochine se face pomenire în parabola aceasta, ci de om [...]”; care nu dispune de scuză valabilă spre a-L refuza pe Făcătorul său ori pentru a-I spune: nu am timp sau nu-i acum momentul potrivit. **4 puncte**

B. Scrie un eseu de minimum 200 de cuvinte despre conștiința omului în raport cu Dumnezeu și semenii săi, pornind de la afirmația: *Mereu și în orice clipă este vremea – și acum este – a răspunde „Iată-mă” lui Hristos.*, valorificând experiența ta culturală și/sau religioasă. **20 de puncte**

REDACTARE

10 puncte

Pentru redactarea întregii lucrări se acordă **10 de puncte**, astfel:

- existența părților componente – **1 punct**;
- coerența exprimării (logica formulării enunțurilor, logica înlănțuirii ideilor) – **2 puncte**;
- utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată) – **1 punct**;
- respectarea normelor de ortografie – **2 puncte**;
- respectarea normelor de punctuație – **2 puncte**;
- așezarea în pagină, lizibilitatea – **1 punct**;
- respectarea limitelor minime de cuvinte – **1 punct**.

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ INTERDISCIPLINARĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
RELIGIE**

„CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ”

Etapa județeană

13 martie 2022

Clasa a X-a – Conștiința și demnitatea în viața tinerilor

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 1

Se punctează oricare alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Punctajul total este de 100 de puncte.

PARTEA I 40 de puncte

A. 20 de puncte

1. notarea unei teme regăsite în textul dat (de exemplu: dorința de comunicare cu Dumnezeu, condiția umană, relația omului cu Dumnezeu, tentația Absolutului) **4 puncte**

2. menționarea oricăror două motive literare (de exemplu: singurătatea, căutarea, tăcerea, ascultarea, copacul – „axis mundi” etc.) **2 x 2p = 4 puncte**

3. comentarea nuanțată a semnificației celor două metafore $2 \times 2p = 4$ puncte/ comentare schematică $2 \times 1p = 2$ puncte / încercare de comentare 1 punct **4 puncte**

4. explicarea rolului verbelor din a doua și a treia strofă a poemului (de exemplu: Verbele din a doua și a treia strofă plasează discursul liric în planul aspirațiilor, atât semantic (sensul verbelor „tânjesc”, „aștept”, „să mi se dea”), dar și morfologic, prin utilizarea modului conjunctiv („să se oprească”, „să cânte”).
prezentare nuanțată și adecvată – 4 p; prezentare schematică – 2 p; încercare de prezentare – 1p. **4 puncte**

5. prezentarea specificului oricăror două mijloace în identificarea trăirilor psalmistului în prima strofă (de exemplu: În ceea ce privește punctuația, folosirea semnului exclamării indică tonul patetic; la nivelul lexico-semantic, semnificațiile cuvintelor/ale sintagmelor – „singur”, „pieziș”, „pribeag”, „uitat”, „amar”, „țepos”, „aspru”, „îndârjire vie” – trimit direct sau figurat la o stare de disconfort, de nemulțumire și neîmpăcare cu sine etc.)

prezentare nuanțată și adecvată – 4 p; prezentare schematică – 2 p; încercare de prezentare – 1p. **4 puncte**

B. 20 de puncte

– prezentarea viziunii proprii asupra problematicii puse în discuție: nuanțat și adecvat – 4 p.; schematic – 2p.; încercare de prezentare – 1 p. **4 puncte**

– ilustrarea viziunii prezentate cu două secvențe comentate din text: comentare clară, nuanțată – 3 p.; încercare de comentare, schematism – 1 p. **2 x 2 puncte = 4 puncte**

– valorificarea a două experiențe culturale sau personale: nuanțată – 3 p.; schematică – 1 p. **2 x 3 puncte = 6 puncte**

– dezvoltarea unei viziuni originale asupra temei. **6 puncte**

PARTEA a II-a 40 de puncte

A 20 de puncte

1. menționarea oricăror doi termeni din câmpul semantic al regnului vegetal (de exemplu: smochin, roade, fructe, pom etc.)	2x2p= 4 puncte
2. notarea unui motiv pentru care Dumnezeu pedepsește smochinul.	4 puncte
3. precizarea a două atitudini ale omului față de Dumnezeu, așa cum reies din text.	2x2p= 4 puncte
4. prezentarea modului în care natura îl mărturisește pe Dumnezeu	4 puncte
prezentare nuanțată și adecvată - 4p; prezentare schematică- 2p; încercarea de prezentare- 1p	
5. explicarea afirmației date	4 puncte
explicarea nuanțată și adecvată - 4p; analiza schematică - 2p; încercarea de prezentare - 1p	

B. 20 de puncte

- concordanța dintre conținutul eseului și tema dată (total – 8p /parțial – 4p)	8 puncte
-valorificarea unor concepte specifice din sfera valorilor religioase (nuanțată – 7p/ schematică – 4p)	7 puncte
-valorificarea experienței culturale și/sau religioase (originală – 5p/ parțial originală – 2p)	5 puncte

Notă!

Eseul nu se va evalua global, ci urmărind cu fidelitate descriptorii și criteriile/ subpunctele din barem. Nu se vor puncta următoarele aspecte: truismele, utilizarea unor idei cu caracter general, folosirea nejustificată a conceptelor de teorie literară, a citatelor și a referințelor irelevante scopului comunicării,

REDACTARE 10 de puncte

-existența părților componente: introducere, cuprins, încheiere	1p
-coerența exprimării	2p
• logica formulării enunțurilor, în răspunsurile referitoare la itemii semiobiectivi: 1p	
• logica înlănțuirii ideilor, în eseu: 1p	
-utilizarea limbii literare	1p
-respectarea normelor de ortografie (0-1 erori- 2p; 2 erori -1 p; 3 erori sau mai multe – 0p)	2p
-respectarea normelor de punctuație (0-1 erori- 2p; 2 erori -1 p; 3 erori sau mai multe – 0p)	2p
-așezarea în pagină, lizibilitatea	1p
-respectarea limitelor minime și maxime a numărului de cuvinte	1p

NOTĂ!

Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care fiecare dintre cele două eseuri are minimum 200 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus.